

**ЎЗБЕКИСТОНДА ДАВЛАТ ХИЗМАТЛАРИ АГЕНТЛИГИ БИНОЛАРИНИГ
ШАКЛЛАНИШИ ВА АРХИТЕКТУРАВИЙ КОМПОЗИЦИОН
ЕЧИМЛАРИНИНГ ТАХЛИЛИ.**

Бектурдиев Иззат Мақсудович
ўқитувчи Урганч давлат университети

Аннотация: *Ушбу мақолада Ўзбекистондаги янги қурилган ва реконструкция қилинган Давлат хизматлари марказларининг архитектуравий тахлиллар қилинган.*

Калит сўзлар: *Хизматлар, архитектура, лойиҳалар, шаҳар, туман, хоналар таркиби.*

Аннотация: *В данной статье произведен архитектурный анализ вновь построенных и реконструируемых Центров обслуживания населения в Узбекистане.*

Ключевые слова: *Услуги, архитектура, проекты, город, район, состав помещений.*

Annotation: *In this article, the architectural analysis of the newly built and reconstructed Public Service Centers in Uzbekistan is made.*

Key words: *Services, architecture, projects, city, district, composition of rooms.*

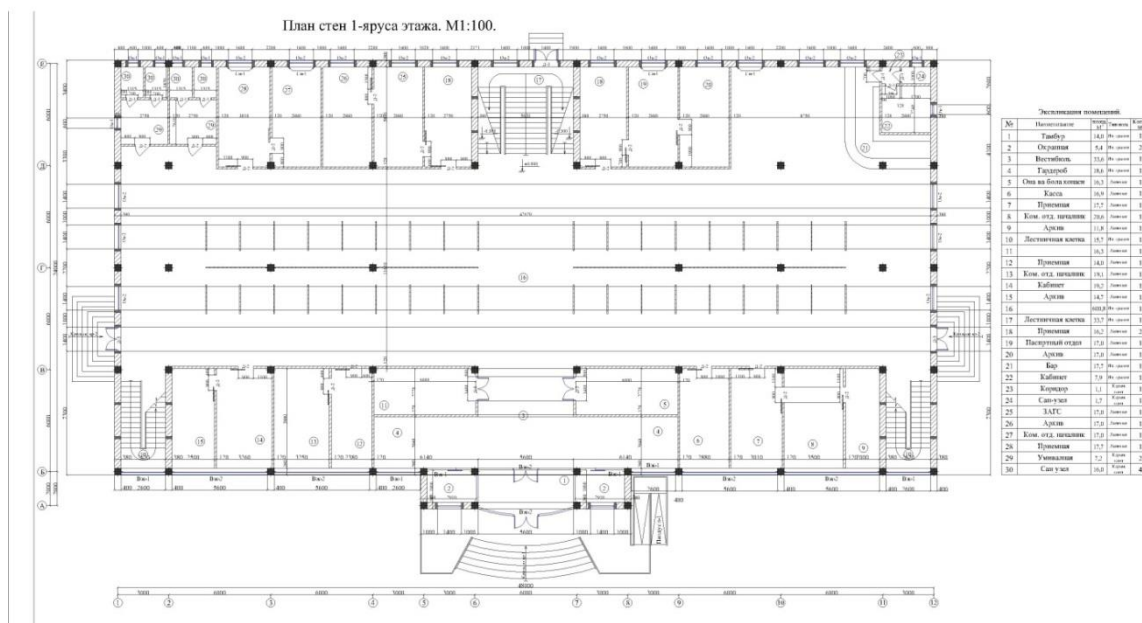
Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан 2017 йил декабрь ойида жойларда давлат хизматлари агентлиги марказларини ташкил қилиш тўғрисидаги фармонларига асосан Республиканинг барча ҳудудларида фуқаролар учун хизмат килувчи марказлар ташкил қилинди. Ҳозирги кунда Республикаимизнинг барча вилоят, шаҳар туман марказларида Давлат хизматлари агентлигимаркази биноси фуқаролар учун хизмат қилиб келмоқда. Бу марказларни фуқаролар учун хизмат кўрсатиш салоҳиятини ошириш мақсадида биноларнинг архитектуравий тузилиши ва унинг типология ечимлари бўйича лойиҳаларини мавжуд жойига бориб тадқиқотлар олиб борилди. Мақсад аҳоли учун замонавий қулай архитектуравий лойиҳага эга бўлган давлат хизматлари марказларини ташкил қилиш. Ўрганишлар натижасига кўра Тошкент шаҳрида янги қурилган, вилоятлар кесимида Андижон, Фарғона, Самарқанд ва Хоразм вилоятининг туман ва шаҳарларида янги қурилган Давлат хизматлари агентлиги марказий бинолари архитектураси билан танишдик.

Хоразм вилояти Урганч шаҳрида қурилган Давлат хизматлари агентлиги маркази биноси архитектураси билан жойида танишиб чикдик. Бино уч қаватдан иборат бўлиб, биринчи қаватда қуйидаги хоналар жойлашган: бинога асосий кириш қисмида ҳар иккала томонда қоровулхона, ундан сўнг чап ва ўнг томонда гардиروب, кейин вестибюл орқали асосий жамоат залига ўтилади. Залнинг ҳар иккала томонида бўлимлар жойлаштирилган. Вестибюлдан киришда ўнг томонда касса, бўлим бошлиғи ёрдамчиси ва бўлим бошлиғи хоналари жойлаштирилган. Биринчи қават залида бешта бўлим жойлаштирилган. Қўшимча хоналардан она ва бола хонаси, ҳужжатлар сақлаш учун махсус хоналар, санузеллар ва биринчи қават бурчагида кичик бар жойлашган.

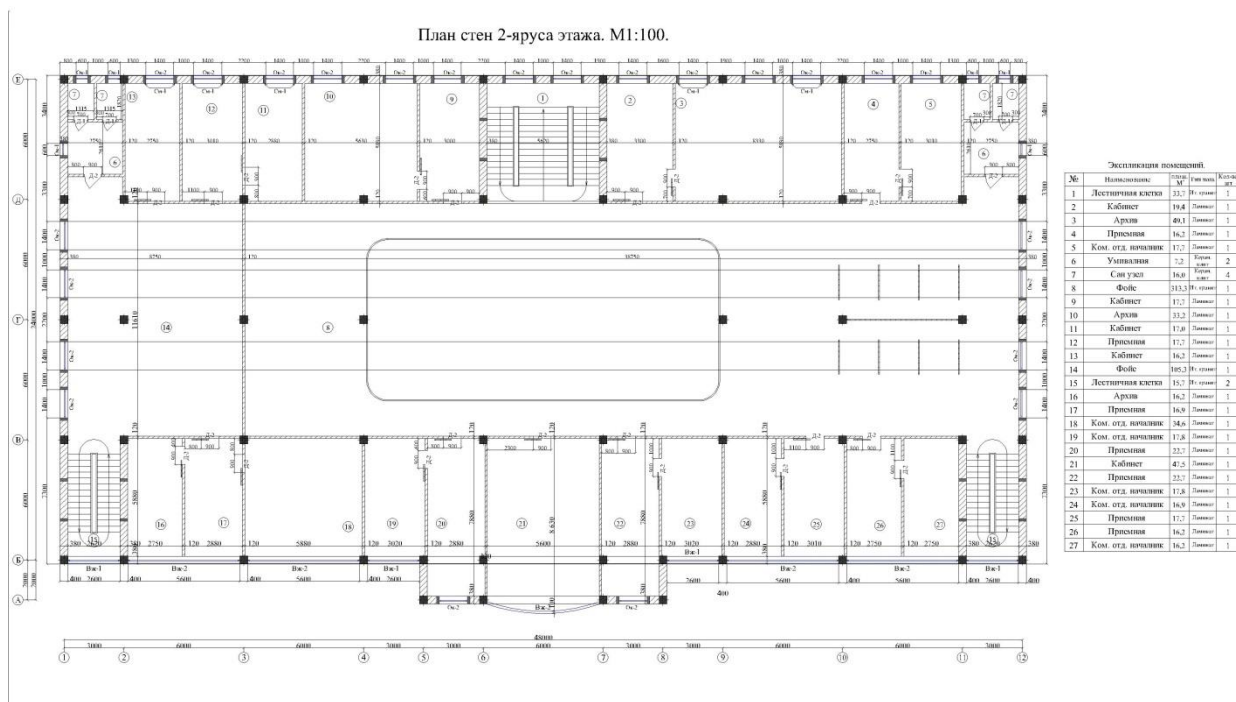
Асосий кириш қисмининг тўғрисида фуқаролар доимий фойдаланадиган иккинчи қаватга чиқиш учун зинапоя, кўшимча эвакуация зиналари бинонинг ҳар иккала бурчагида лойиҳаланган. Бинога уч томонлама кириш чиқиш эшиклари жойлаштирилган. Иккинчи қаватда ҳам бешта бўлим жойлашган. Бинонинг иккинчи учинчи қаватлари марказлари очиқ галерея типига лойиҳаланган. Учинчи қаватда зинапоя қисмининг ўнг томонда ошхона, овқатланиш зали ва чап томонда мажлислар зали, директор хонаси, бухгалтерия, компьютерлар назорати бошлиғи хоналари жойлашган(1, 2,3,4- расмлар).

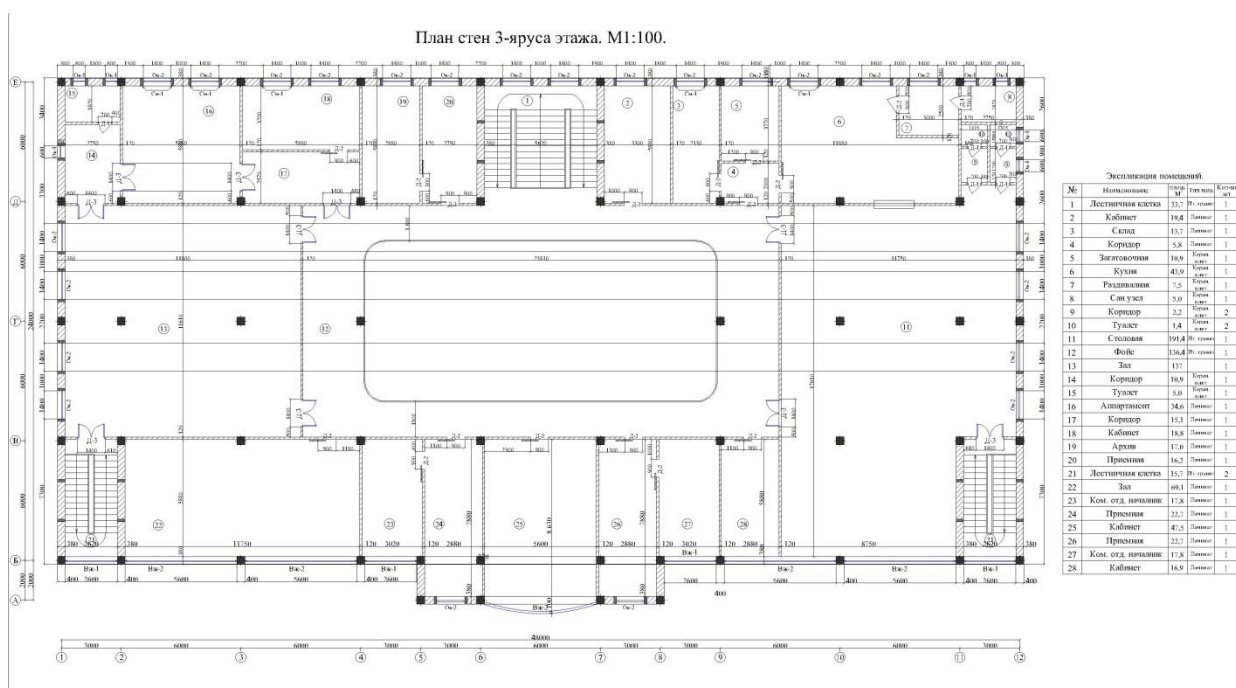
1-расм. Хоразм вилояти Урганч шаҳар марказида жойлашган Давлат хизматлари агентлиги маркази биносининг тарз лойиҳаси

2-расм. Хоразм вилояти Урганч шаҳар марказида жойлашган Давлат хизматлари агентлиги маркази биносининг биринчи қават тарх лойиҳаси

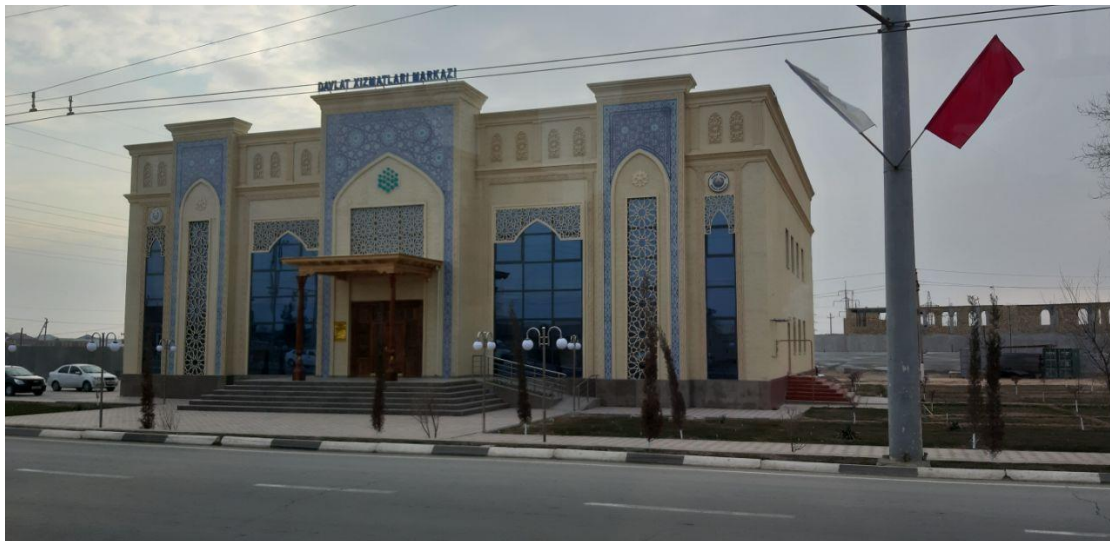
3-расм. Хоразм вилояти Урганч шаҳар марказида жойлашган Давлат хизматлари агентлиги маркази биносининг иккинчи қават тарх.

4-расм. Хоразм вилояти Урганч шаҳар марказида жойлашган Давлат хизматлари агентлиги маркази биносининг учинчи қават тархи.

Хоразм вилояти Хонқа туманидаги Давлат хизматлари агентлиги маркази асосан тўғри тўртбурчак шаклида қурилган бўлиб, биринчи қаватида қуйидаги хоналар мавжуд. Кираверишда тамбур кейин умумий хизмат кўрсатиш зали, архивлар, фуқаролик паспортини олиш хонаси, она ва бола хонаси, бўлим бошлиғи хонаси, санузел мавжуд. Иккинчи қаватига бинонинг икки томондан чиқилади. Иккинчи

Хоразм вилояти Хива шаҳридаги янги қурилган Давлат хизматлари марказининг тархий ечими худди Хонқа туманидаги бино билин бир хил бўлиб, тарз қисми ўзгарган (8-расм).

8-расм . Хива шаҳри Давлат хизматлари агентлиги маркази биносининг олд тарз кўриниши

Хоразм вилоятларидаги барча туманларнинг Давлат хизматлари агентлиги марказининг тарх қисми бир хил бўлиб, тарз безак қисмида турлича услублардан фойдаланилган.

Хулоса қиладиган бўлсак, Хоразм вилоятининг туманларида қурилаётган марказлар лойиҳалари бир хил эканлиги туманлардаги аҳоли сонига қараб лойиҳаланмаганлиги салбий камчиликларидан бири ҳисобланади. Бу эса давлат бюджетига ҳам таъсир кўрсатмасдан қолмайди. Афзалликларига келадиган бўлсак, Урганч шаҳрида янги қурилган Давлат хизматлари агентлиги маркази биноси замонавий, ишчи ходимлар учун қулай қилиб лойиҳаланганлиги, бу ерга ташриф буюрувчи фуқароларнинг оғирини енгил қилади десак адашмаган бўламиз.

Республика пойтахти Тошкент шаҳридаги Давлат хизматлари агентлиги марказларини тадқиқотлар давомида тарх, тарз, бош тарх қисмларини ўрганиб чиқилганини фотолавҳалар ва таҳлиллар давомида кўриб ўтишимиз мумкин.

Биринчи навбатда Тошкент шаҳрининг Чилонзор туманида янги қурилиб фойдаланишга топширилган Давлат хизматлари агентлиги маркази биноси билан яқиндан танишиб ўрганилди. Ўрганишлар жараёнида Чилонзор тумани давлат хизматлари маркази ҳам Хоразм вилояти Урганч шаҳрида қурилган давлат хизматларининг агентлиги биноси тарх лойиҳасидаги хоналар таркиблари ва лойиҳаланиши ўхшашлиги аниқланди (9 -расм).

9-расм. Тошкент шаҳар Чилонзор тумани Давлат хизматлари агентлиги маркази биносининг умумий кўриниши

10-расм. Тошкент шаҳар Чилонзор тумани Давлат хизматлари агентлиги маркази биносининг интерьер қисми

Тошкент шаҳар Чилонзор туманидаги давлат хизматлари агентлиги маркази намунавий лойиҳа сифатида қурилганлигини Давлат хизматлари агентлиги статистик маълумотларда кўришимиз мумкин. Бинонинг афзалликларини айтиб ўтадиган бўлсак, бино замонавий лойиҳаланганлиги, бу бинода болалар ўйнаш бурчаги ва фуқаролар учун кафе бар жойлашганлиги Республикамиздаги бошқа агентликлардан фарқини бинога киргандан сезишимиз мумкин. Камчиликларига тўхталадиган бўлсак, бино ичида ошхона, она ва бола хонаси йўқлиги, умумий залда эса барча хизмат турлари аралаш тарзда жойлашганлиги фуқаролар ва ишчи ходимлар ўртасида тушунмовчиликлар келтириб чиқариши бинонинг салбий камчиликларидан бири десак янглишмаган бўламиз. Бу ҳолатни бинонинг ички интерьерида ҳам кўришимиз мумкин (10-расм).

Хулоса

Марказлар орқали тақдим этилаётган хизматлар турларининг ортиши натижасида жамиятимиздаги ижтимоий турмуш тарзимизда қилиниши лозим бўлган ишларнинг

хужжатлаштириш борасида ишлар кўлами йиғилиб қолганлиги ва ушбу ишларни Давлат хизматлари агентлиги биносида ижобий хал қилиш бўйича давлатимиз раҳбарияти томонидан ҳар бир туман ва шаҳарлар миқёсида бинолар қуриш бўйича дастур ишлаб чиқилган.

Ушбу дастурни амалга оширишда давлатимизда Давлат хизматлари агентлиги бинолари қурилиши ва улардаги камчиликлар таҳлил қилинди. Хорижий тажриба ўрганилиб, Ўзбекистонда қурилаётган бинолар билан қиёслаб кўрилиб хорижий тажрибадан келиб чиқиб улардаги керакли хоналардан баъзи бирлари йўқлиги аниқланди. Ва айнан шу керакли хоналар Ўзбекистонда қурилаётган давлат хизматлари агентлиги марказлари биноларига киритилиши кераклиги маълум бўлди.